

Yttrande - avseende Ny kärnkraft i Sverige – fler möjliga platser vid kusten

Kommunens ställningstagande i korthet:

- Sotenäs kommun ser positivt på satsningar som stärker energiberedskapen och fossilfri elproduktion.
- Kommunen har höga natur-, kultur- och friluftsvärden som riskerar att påverkas negativt av kärnkraftsetablering.
- Kommunens ringa yta innebär att beredskapszoner kan omfatta stora delar av kommunen, med risk för omfattande inlösen av bostäder och verksamheter.
- Totalförsvarsaspekter måste beaktas, inklusive beredskapszoner, evakuering och samverkan med länsstyrelsen.
- Sotenäs är Sveriges största nav för livsmedelsproduktion från havet, vilket är en samhällsviktig funktion inom totalförsvaret. Konsekvenser för fiskerinäring, vattenbruk och förädlingsindustri måste utredas noggrant.
- Eventuella etableringar kräver strikt lokaliseringsprövning, miljöhänsyn och konsekvensanalyser.

Sammanfattande motivering

Sotenäs kommun är en kustkommun med unika natur- och kulturvärden, stark besöksnäring och en strategisk roll i livsmedelsförsörjningen. En kärnkraftsetablering med beredskapszoner skulle få mycket stora konsekvenser för markanvändning, boende, näringsliv och totalförvarsplanering. Därför krävs en noggrann prövning av lokalisering, risker och konsekvenser innan beslut fattas.

Förslagets koppling till Sotenäs kommuns översiktsplan

Den aktuella promemorian föreslår att förbudet mot kärntekniska anläggningar inom riksintresset för de obrutna kustområdena i bland annat Bohuslän tas bort. I Bohuslän sträcker sig riksintresset för obruten kust från Brofjorden till gränsen mot Norge. Nedan listas några av de värden och faktorer som gör norra Bohusläns kust och skärgård unik och värd att bevara, vilka också ligger till grund för Sotenäs översiktsplan:

- Goda förutsättningar för rörligt friluftsliv; badplatser, fiskeplatser och möjligheter till båtsport.
- Förutsättningar för turism.
- Sammanhängande strand- och skärgårdsområden som är tillgängliga för allmänheten samt sammanhängande vackra och ursprungliga landskapspartier, utsiktspunkter
- Högklassiga fornlämningsmiljöer
- Rikt sjöfågelliv och unika växtlokaler
- Marina biologiska värden
- En värdefull kombination av högklassiga natur- och kulturvärden

Nedan följer en lista över ställningstaganden och värdebeskrivningar i översiktsplanen som potentiellt står i konflikt med förslaget, då kärnkraftsetablering inte beaktats.

- Inom kommunens kustområden finns höga natur-, kultur- och friluftsvärden. Inriktningen är en restriktiv hållning till bebyggelseutveckling och andra åtgärder inom dessa områden. Delar av kustområdena har områdesskydd, medan andra utgör naturpräglade landskapsrum som skiljer orterna från varandra och ska bibehållas.
- Naturvårdens, friluftslivets och kulturmiljövårdens intressen ska prioriteras. Ny bebyggelse eller anläggningar som kan försvåra områdets nyttjande för friluftslivet eller som kan skada områdets värden för naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård bör inte tillkomma.
- De höga natur-, kultur- och friluftsvärdena utgör även en viktig del av livskvaliteten för kommunens invånare och är ett starkt skäl till inflyttning. Dessa kvaliteter är också en väsentligt grund för besöksnäringen som är och har varit viktig för kommunen.
- De miljökvalitetsnormer som är satta för vattenförekomster respektive fisk- och musselvatten ska inte riskera att äventyras eller försämrats vid utveckling av bebyggelse- och verksamhetsområden.

Förslagets koppling till det lokala näringslivet

Sotenäs kommun ser positivt på satsningar som stärker energiberedskapen och möjliggör ett robust, fossilfritt elsystem, vilket är viktigt för näringsliv och landsbygd. Samtidigt måste våra unika natur-, kultur- och upplevelsevärden skyddas då de är avgörande för besöksnäringen och lokal attraktivitet. Sotenäs är en framgångsrik besöksnäringssamhälle där den lokala ekonomin till stor del bygger på våra naturresurser, vårt kulturarv och de upplevelsevärden som lockar besökare från hela världen. Förändringar i markanvändning, beredskapszoner eller upplevelsevärden kan därmed påverka viktiga näringar såsom turism, upplevelseföretag, småskalig service och areella näringar.

Sotenäs är Sveriges största nav för livsmedelsproduktion från havet och utgör en central del av Sveriges livsmedelsförsörjning. Konsekvenserna för fiskerinäringen, vattenbruket och förädlingsindustrin måste därför utredas noggrant.

Eventuella etableringar bör föregås av noggrann lokaliseringsprövning, konsekvensanalyser och dialog för att minimera påverkan på natur, kultur och lokala näringar.

Förslagets koppling till Hållbar utveckling

Generationsmålet i Sveriges miljömål anger att *det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.*

Förvaltningen vill därmed lyfta att då inget slutförvar ännu är byggt eller i drift finns det risk för att miljöproblem lämnas över till nästa generation, vilket skulle gå emot Sveriges generationsmål.

De risker som kärnkraft innebär när det gäller ökad uranbrytning, hantering av avfall och de konsekvenser som ett möjligt haveri skulle få går inte heller i linje med miljöbalken avseende hälsosam och god miljö, skydd mot skador och olägenheter samt hushållning för att uppnå ett kretslopp. Miljöbalkens portalparagraf lyder enligt följande;

Bestämmelserna i denna balk syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl.

Förslagen stödjer Sotenäs Hållbarhetsstrategis målsättningar om fossilfri energi och klimatomställning, men riskerar att motverka målen om bevarande av natur- och kulturvärden. Om det i framtiden skulle bli aktuellt inom kommunen krävs strikt lokaliseringsprövning och miljöhänsyn där ett flertal aspekter kopplat till miljö, klimat och människors hälsa, men även säkerhet och platsens attraktionskraft som bör utredas grundligt.

Förslagets koppling till Totalförsvaret

Kärnkraft är en strategisk komponent i Sveriges totalförsvaret och energiförsörjning vid höjd beredskap. En etablering av kärnkraftverk innebär inte enbart energiproduktion, utan också krav på beredskapszoner, skydd av kritisk infrastruktur och planering för evakuering vid kris eller krig. Kommunen behöver därför beakta konsekvenser för civilt försvar, inklusive samverkan med länsstyrelsen och andra aktörer inom totalförsvaret. Eventuella etableringar måste föregås av riskanalyser som omfattar sabotage, antagonistiska hot och påverkan på kommunens krigsorganisation. Sotenäs kommun ser positivt på att bidra till regional samverkan kring energiberedskap och totalförsvaret. Om etablering sker i kommuner som är bättre lämpade för kärnkraft, är vi beredda att stödja med kompetens inom beredskap, krisorganisation och samordning i norra Bohuslän.

Sotenäs kommun är Sveriges största nav för livsmedelsproduktion från havet, med omfattande fiskerinäring, vattenbruk och förädlingsindustri. Dessa verksamheter är samhällsviktiga och utgör en central del av Sveriges livsmedelsförsörjning, vilket är en kritisk funktion inom totalförsvaret. En kärnkraftsetablering med tillhörande beredskapszoner riskerar att påverka dessa näringar genom restriktioner i havsområden, miljökrav och förändrad markanvändning. Det är därför avgörande att konsekvenser för livsmedelsförsörjningen utreds noggrant och att kommunens strategiska roll beaktas i lokaliseringsprövningen.

Norra Bohuslän är utpekad som möjlig utrymningszon vid höjd beredskap. En kärnkraftsetablering i detta område riskerar att skapa konflikt mellan behovet av

evakuering och beredskapszoner kring anläggningen. Detta måste utredas noggrant ur totalförsvarsperspektiv innan lokalisering beslutas.

Konsekvenser av kommunens ringa yta

Sotenäs kommun är en av landets minsta kommuner till ytan, med en koncentrerad bebyggelse längs kusten. Om beredskapszoner kring en kärnkraftsanläggning skulle omfatta flera kilometer från anläggningen, riskerar stora delar av kommunen att hamna inom dessa zoner. Detta kan medföra omfattande konsekvenser, såsom inlösen av bostäder, begränsningar för boende och verksamheter samt förlust av kulturmiljöer och besöksnäringens värden. En sådan påverkan skulle få betydande socioekonomiska följder och riskerar att minska kommunens attraktionskraft och skattebas. Därför är det avgörande att dessa aspekter utreds noggrant innan beslut om lokalisering fattas.

Sotenäs kommun 2025-11-27

Yttrandet fastställt av Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-12-03 § 162